

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС У ГАЛУЗІ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Мета. Аналіз процесу імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у межах галузі легкої промисловості та її вплив на темпи розвитку промисловості.

Методика. Використано метод аналізу положень Угода про асоціацію між Україною та ЄС, графічний метод при побудові обсягів імпорту та експорту товарів легкої промисловості України за 2014 р.

Результати. У ході дослідження визначено основні переваги та застереження, які постають перед підприємствами легкої промисловості у разі підписання Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі між Україною та ЄС, а також досліджено обсяги імпорту та експорту товарів легкої промисловості України.

Наукова новизна. Досліджено особливості процесу імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у галузі легкої промисловості та її вплив на економічні показники галузі.

Практична значимість. Результати проведених досліджень дозволяють викристалізувати особливості імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в межах галузі легкої промисловості із визначенням основних недоліків та переваг, які слід врахувати підприємствам при плануванні їх розвитку.

Ключові слова: легка промисловість, одяг, Угода про асоціацію між Україною та ЄС.

Вступ. Угода про асоціацію між Україною та ЄС є найбільш масштабним пакетом домовленостей за часів незалежності. Економічна частина Угоди повною мірою охоплює основні сфери та галузі економіки, що суттєво дозволить наблизити економічну систему України до економічної системи Євросоюзу. Для українських виробників найсуттєвішим буде зниження тарифних обмежень з боку ЄС у таких галузях, як: легка промисловість, хімічна промисловість, машинобудування, харчова промисловість[1]. Такі умови сприятимуть покращенню доступу українських

виробників на відповідні ринки, а також створюють можливості українському бізнесу для завоювання ринку.

Українська легка промисловість сьогодні є потужним багатогалузевим комплексом з виробництва товарів народного споживання та одна із небагатьох галузей господарства зі швидким обертанням капіталу. Вона забезпечує приблизно 72 тис. робочих місць. Цей соціально вагомий сектор економіки орієнтований на кінцевого споживача. Потенціальні можливості підприємств легкої промисловості дозволяють виробляти широкий спектр товарів народного споживання, здатних задовольнити попит на внутрішньому ринку. Станом на 01 березня 2015 року легка промисловість нараховує понад 2500 підприємств, з яких тільки 31,3% є економічно активними, 53,4% - банкрути, 15,3% - економічно неактивні [2].

Постановка завдання. Присутність української продукції на європейському ринку поки що складно назвати суттєвою. За оцінками 2012р, продукція українського текстильного виробництва та товарів зі шкіри становила лише 0,43% від усього імпорту одягу в ЄС [3].

Результати дослідження. Вітчизняні підприємства нині працюють в умовах імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також Зони вільної торгівлі з ЄС.

За 2014 рік обсяги імпорту з Європи перевищили обсяги імпорту з країн СНД на 198,9 млн. дол. США (в 1,7 рази), а експорту на 618,1 млн. дол. США (в 3,8 рази) (рис. 1). Різниця в показниках зумовлена тим, що український виробник в основному поставляє до країн Європи лише послуги (виробництво товарів з давальницької сировини), а до країн СНД здійснюється прямий експорт [4].

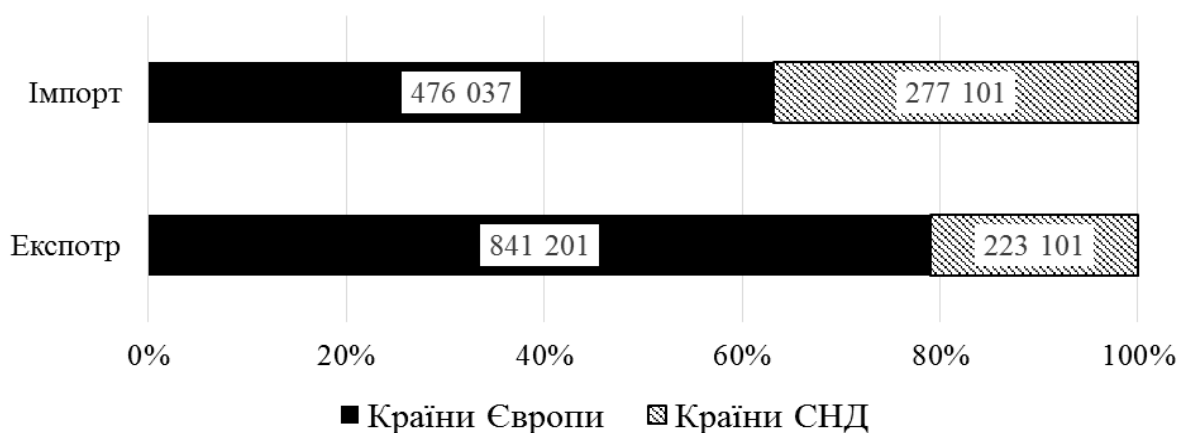

Рис. 1. Обсяги імпорту та експорту товарів легкої промисловості України за 2014 р., тис. дол. США

Позиція Європейської сторони підтверджується її тарифною пропозицією, за якою відбудеться скасування до нуля ставок ввізних мит на текстиль груп 50-53 походженням з України. Однак, наполягання Європейською стороною на таке ж скасування Україною ввізних мит на текстиль та взуття, походженням з ЄС (при цьому на взуття Європейська сторона зберігає свої ввізні мита протягом 5 років), є дискримінаційним по відношенню до українських виробників.

В Угоді про асоціацію між Україною та ЄС пропонується також поступове скасування Україною:

- ставок експортних мит на шкірсировину, починаючи з 2013 року зі ставкою 12,5% до нуля у 2023 році, що суперечить Закону України «про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину» із змінами від 16.11.2006 №356-У, яким відповідно до вимог СОТ встановлено ставки вивізного мита на шкірсировину за кодами згідно з УКТЗЕД 4101, 4102, 4103900000;

- ввізного мита на товарну позицію 6309 (одяг та інші вироби, що використовувались) протягом 5 років із запровадженням вхідних цін. Майже весь обсяг імпорту цих товарів в Україну (98 %) завозиться з країн Європи. Умови, що передбачені для ввезення вживаного одягу в цілому є сприятливою для підприємств легкої промисловості, а також знижують привабливість імпорту вживаного одягу. Аналіз ринку вживаного одягу, проведений ІЕД [5], показав, що найбільшими конкурентами українських виробників одягу є не імпортери вживаного одягу, а компанії імпортери дешевого одягу з Китаю та інших країн Азії, а також контрабанда. Тому ймовірно, що встановлення вхідної ціни на вживаний одяг суттєво не вплине на економічний стан виробництва одягу в Україні.

Слід також чітко уявляти переваги та застереження, які постають перед виробниками текстилю та одягу, шкіри і взуття відповідно до Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі між Україною та ЄС (таблиця 1)[6].

Таблиця 1

Переваги та застереження, які постають перед підприємствами легкої промисловості у разі підписання Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі між Україною та ЄС

Ознака	Виробництво текстилю та одягу	Взуттєва промисловість
Переваги	<p>Оскільки одразу після набуття чинності Угоди ЄС обнулить ставки ввізних мит на текстиль та одяг, а Україна матиме перехідний період для зміни ставок на товари, вироблені в ЄС, поступово знижуючи ставку ввізного мита у виробництві текстилю до 0,1 та у виробництві одягу – до 0,2% митної вартості, це створить певний адаптаційний період для українських виробників. Водночас імпортований європейський одяг для споживачів стане дешевшим, зрівнявшись за цінами з турецьким.</p>	<p>Ризик збільшення імпорту поношеного одягу внаслідок зниження ввізного мита впродовж п'яти років передбачено нівелювати спеціальними вхідними цінами у євро за кілограм чистої ваги. Вже зараз при базовій ставці України 5,3 спостерігається різке зростання ввезення «секонд-хенду» іншими країнами, причому частка ЄС в імпорті залишається значною (84,8%).</p>
Застереження	<p>У разі укладання Угоди, взуття з ЄС імпортуватиметься в Україну без чинного на сьогодні 10% ввізного мита. Скасування мита не матиме суттєвого негативного впливу на роботу вітчизняних підприємств.</p> <p>Безпечність взуття (окрім спеціального і захисного з визначеними функціями) у ЄС забезпечується через контроль за безпечністю матеріалів, що використовуються для його виготовлення. Установлені в ЄС вимоги до матеріалів аналогічні до чинних в Україні. У сфері виробництва взуття обов'язкових стандартів ЄС і спеціальних Регламентів ЄС немає.</p> <p>Позитивним є те, що після підписання угоди про зону вільної торгівлі, крім нарощування обсягів експорту взуття на ринок ЄС, ми отримаємо доступ до високих європейських технологій (високотехнологічного обладнання, сучасних матеріалів та сировини, хімікатів для виробництва шкіри та взуття).</p>	<p>У разі створення поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ЗВТ) між Україною та ЄС є ризик застосування окремими країнами СНД політично вмотивованих санкцій проти українського взуття</p>

Сьогодні в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС Уряд України здійснює парафування положень щодо Зони вільної торгівлі України з Європейським Союзом. Переговори щодо митних тарифів між Україною та ЄС будують на домовленостях у рамках Світової організації торгівлі. Однак, українські митні тарифи є досить низькими.

Суттєвим бар'єром у поглибленні експорту до країн ЄС є також відмінності в технічних і санітарних стандартах, системах стандартизації та сертифікації, ветеринарному та екологічному контролі. З цією метою профільним органам виконавчої влади доручено привести національні ветеринарні, санітарні, фіто-санітарні, екологічні норми, стандарти, технічні регламенти і умови у відповідність з європейськими і міжнародними стандартами, провести модернізацію лабораторної бази Держветфітослужби, Держсанепідемслужби відповідно до вимог міжнародних стандартів, облаштувати пункти пропуску через державний кордон. Доручено також розробити технічні регламенти на продукцію на основі директив ЄС. Адаптація стандартів ЄС дасть змогу прибрати бар'єри та отримати кращий доступ на ринки ЄС. Однак, і в цьому разі, класична зона вільної торгівлі матиме обмежений позитивний вплив на економіку України.

Висновки. Поглиблена вільна торгівля з ЄС сприятиме розвитку виробництва продукції легкої промисловості, через уніфікацію стандартів промислової продукції. Потребує невідкладного вирішення питання щодо “детінізації” виробництва і збуту продукції для легкої промисловості. Процес реструктуризації промисловості можна прискорити при активній державній підтримці через залучення іноземних інвестицій до модернізації та створення нових підприємств і підгалузей. Угода про зону вільної торгівлі між ЄС та Україною сприятиме входженню українських підприємств легкої промисловості до європейського ланцюга виробництва і постачання.

Список використаної літератури

1. Економічна складова Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eurointegration.com.ua/files/a/2/a2732e1-economic-ied.pdf>.

2. Легка промисловість України: реалії та перспективи розвитку. Експертно-аналітична доповідь/ Колектив авторів під науковою редакцією д.е.н., професора, членкор. НАПН України І. М. Грищенка. – К.: КНУТД, 2015. – 82 с.

3. Нові можливості для легкої промисловості на ринку ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa-torgivlia.org.ua/wp-content/uploads/2014/10/EU-Leaflet_07-1.pdf. ІЕД (2010) Торгівля вживаними речами у світі та Україні. Аналітичний звіт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ier.com.ua/ua/projects/archive_2010/?pid=2662.

4. Технологічна модернізація промисловості України / за ред. д.е.н. Л. І. Федулової; Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2008. – С. 127.

5. Оцінка впливу Угоди про асоціацію/ ЗВТ між Україною та ЄС на економіку України : наукова доповідь / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця, чл.-кор. НААН України, д-ра екон. наук Т.О. Осташко, чл.-кор. НАН України, д-ра екон. наук Шинкарук Л. В.; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". – К., 2014. – 102 с.